

Projekt Lib-guide – et samarbejde

Af Susanne Nielsen

Inden for de gymnasiale uddannelser, htx, htx og stx, har der længe været et ønske om et system, der har fælles-træk med både SWIM og UB-testen, men målrettet gymnasieelever. Ansvar for udviklingen af elevernes informationskompetence er en opgave, der ikke kan løses alene af bibliotekaren.

Susanne Nielsen
Bibliotekar
Holstebro Tekniske Skole
sni@holstebrots.dk

For at udvikle elevernes informationskompetence bedst muligt skal det bredes ud og integreres i såvel den faglige undervisning som i udviklingen af elevernes studiekompetence generelt. Biblioteksfunktionen skal med andre ord ind i uddannelserne.

Lib-guide er et forsøg på at skabe netop et sådant system til at udvikle informationskompetencer i undervisningen på de gymnasiale uddannelser. Både under idéudviklingen af systemet og efterfølgende har programgruppen "Nye Institutioner" bidraget med konsulentbistand og DEFF har bevilliget støtte til et afklaringsprojekt på én af de gymnasiale uddannelser: Htx på Holstebro Tekniske Gymnasium. Afklaringsprojektet foregik i perioden fra maj til november 2008, og skulle både afprøve og evaluere selve idéen og desuden teste relevant eksisterende software. I afklaringsprojektet medvirkede fire undervisere og to bibliotekarer.

Der blev i projektperioden udviklet en e-læringsplatform på adressen www.lib-guide.dk. Og på nuværende tidspunkt er der en del forløb og tests, der er udviklet af bibliotekarer og lærere. Lib-guide skal i bedste web 2.0-ånd fungere som en platform for videndeling for gymnasiebibliotekarer og undervisere ved at give adgang til det materiale, der bliver lagt ind, og give mulighed for at bruge, redigere og videreudvikle det.

Fungerer videndelingen?

Vores projekt viser, at den ene del af programmet, der fungerer som en platform for videndeling, allerede på nuværende tidspunkt ser ud til at styrke integrationen mellem bibliotekar og lærere om et fælles mål: styrkelse af elevernes informationskompetence. Gennem videndeling får man indblik i hinandens fagområder og bliver bedre til at formidle på tværs af faggrænser, og det kommer eleverne til gode f.eks. i vejledningen.

Vi tror på, at den videndeling, der sker ved at lærere og bibliotekarer tilføjer e-læringsforløb og genbruger dem på tværs af uddannelser og institutioner, er essensen i Lib-guide, og skal udbygges. Det er derfor meget vigtigt, at det er nemt at lægge materiale ind og genbruge andres materialer. Vi konkluderer derfor, at vores erfaring med anvendelse af web 2.0 til deling af undervisningsmateriale inden for informations-søgning er absolut positiv. Der har været interesse for produktet, og vi har formået at opbygge tilstrækkelig funktionalitet på sitet til, at det har været relevant at teste og evaluere projektet.

Hvordan fungerer Lib-guide i klasseværelset?

En underviser og en bibliotekar har afprøvet Lib-guide på fem 1. års htx. klasser á 30 elever. Undervisningen blev indledt af et oplæg fra bibliotekaren på 20 min. Derefter et e-læringsforløb på ca. 30 min. og i de sidste 10 min. var der opsamling på både spørgsmål til forløbet, opsummering af oplægget og elevernes evaluering af Lib-guide.

Alle fem klasser blev undervist i løbet af en uge og både selve programmet, oplægget og forløbet blev løbende tilrettet. De første to klasser havde tre forskellige forløb, hvorefter vi ved den tredje klasse prøvede med samme forløb til alle. Det fortsatte vi med efterfølgende, da det gav mulighed for konkurrence med sidemanden om at løse testen. Ligeledes gav det mulighed for diskussion om, hvorfor svarene var rigtige eller forkerte. En meget udviklende dialog.

Nogle af elevernes evalueringer kom bag på os. Lib-guide er endnu en betaversion og med mange mangler. Det skyldes både manglende tid, penge og viden om, hvordan vi laver et fancy design og features. High-score funktionen er heller ikke helt klar endnu. Men eleverne ønskede

faktisk ikke det "fancy". De synes, det var rart, at designet var minimalistisk, da det virkede nemt at bruge og mere reelt og seriøst.

I vores projektbeskrivelse var vi overbeviste om, at Lib-guide skulle kunne konkurrere med computerspil i design og funktion, men på baggrund af vores lille empiriske grundlag er vi kommet i tvivl om, hvor meget vi skal inddrage computerspil i Lib-guide.

Eleverne ville gerne have at vide, hvorfor de svarede forkert på spørgsmålene og hvorfor et andet svar var korrekt. De ville også gerne have en high-score på, så de på den måde bedre kunne konkurrere med hinanden. Elevernes overordnede vurdering var, at de synes de fik noget ud af undervisningsforløbet og at det var en anderledes måde at lære på.

Vores tests af sitet og samarbejde med fagfolk inden for undervisnings-, biblioteks- og e-learning-verdenen har været medvirkende til at forme platformen. Noget af det mest positive har været, at fem klasser har gennemført et forløb og en test uden nævneværdige problemer og med udbytte af undervisningen.

Det er vores vurdering, at web 2.0 er en tidssvarende indgangsvinkel til at få skabt store mængder af brugbart materiale. Det sætter store krav til en enkel og effektiv brug af sitet for lærere og bibliotekarer.

Sundin¹ har undersøgt 31 webbaserede vejledninger i informationskompetence og formulerer: "En udfordring for fremtidige udviklere af vejledninger i informationskompetence – som for internetbaserede bibliotekstjenester i øvrigt – er

¹ Sundin, Olof (2006). Informationskompetence, ikt og bibliotekarens professionelle ekspertise. I: Trine Schreiber og Hans Elbeshausen (red.): Bibliotekarerne. En profession i et felt af viden, kommunikation og teknologi (s. 91). Frederiksberg: Samfundslitteratur

derfor, hvordan man kan skabe en kontekstuel fleksibilitet.”

Det er lige præcis den mulighed Lib-guide giver ved at være en fri tilgængelig værktøjskasse, som kan fyldes med værktøj af lærer og bibliotekar i fællesskab med det formål, at eleverne skal lære at bruge værktøjet i værktøjskassen for at lære.

Om platformen har potentiale til at blive ”rigtig” web 2.0, er endnu for tidligt at sige. Det er betinget af, at der kommer mere brugbart materiale ind. Der er ingen tvivl om, at projektet vil vokse meget, hvis videreudviklingen skete i et projekt i stil med dette, men med et større omfang.

Hvad er der sket efter afslutningen af afklaringsprojektet?

Der er sket en del på Lib-guide siden afklaringsprojektet blev afsluttet november 2008. Den er testet af på både htx, hhx og stx og der har været mange positive tilkendegivelser. En af de positive tilkendegivelser er fra lærerside: at Lib-guide hjælper med at strukturere undervisning; det negative kan så være, at den kan fjerne lidt af det impulsive i undervisningen.

Der blev også udarbejdet en mastermodulopgave, hvis formål var at undersøge om e-læringsplatformen Lib-Guide kunne bruges som værktøj til at fremme samarbejdet mellem bibliotekar og lærere om udvikling af elevernes informationskompetence. Opgaven byggede på projektansøgningen og afrapporteringen af afklaringsprojektet Lib-guide og en case, hvor der blev samarbejdet med to danskere fra henholdsvis stx og htx om at udvikle et undervisningsforløb i Lib-guide. Efter forløbet bliver eleverne bedt om at vurdere Lib-guide og undervisningsforløbet i et spør-

Case

Bibliotekar og dansk lærer aftaler i fællesskab et forløb med udgangspunkt i et forfatterportræt, hvor eleverne skal finde og anvende informationskilder til opbygning af faglig viden om et afgrænset emne.

Forløbet bygges op af:

- En introduktion til det faglige emne og til kildesøgning i klassen.
- Eleverne arbejder parvis med kildesøgning i det tilrettelagte forløb i Lib-guide
- Opsamling i klassen med gennemgang af de kilder, som eleverne har lagt ind i en mappe med en kommenterende begrundelse for valget.

Lib-Guide.dk
Find ind i biblioteket -> ->

Om siden Vælg Baggrund Hjælp

Forsiden på Lib-guide.dk

Velkommen til undervisningsmaterialet der bruges til litteratur- og informations-søgning i de gymnasiale uddannelser.

Platformen er lavet som et pilotprojekt. Projektet er afsluttet, og der vil ikke umiddelbart blive udviklet videre på projektet, men der er planer om at lave en ny version, der skal komme til at virke mere dynamisk.

Guided tour

Hvis du er lærer skal du blot oprette dig som bruger for at få adgang til databasens forløb og tests. Du kan således skræddersy et informationssøgningsforløb til dine elever. Hvis du senere får lyst til at bidrage med materiale til databasen er det enkelt at avancere til bidrager.

Hvis du er elev kan du afprøve dine kompetencer i informationssøgning ved at tage en af de test der er offentligt tilgængelige. Hvis din lærer har oprettet et forløb til dig skal du have et login af din lærer for at gennemføre det.

Indholdet på denne side udgives under GNU Free Documentation License

geskema med åbne spørgsmål. Bibliotekaren interviewer læreren.

Vi kan se, at der fra projektansøgningen til afrapportering af afklaringsprojektet med e-læringsplatformen www.lib-guide.dk, er sket en udvikling af det teoretiske grundlag på baggrund af det praktiske udviklingsarbejde.

I ansøgningen bygges der på Carol Kulthaus teori om informationskompetence, som placerer sig i den procesorienterede forståelse. I afrapporteringen bygger afklaringsprojektet på en kommunikativ-orienteret forståelse.

I overstående case er der tale om en kommunikativt orienteret proces med lærer- og bibliotekarsamarbejde og med en kombination af det fag- og informationspecifikke. Det samarbejde har omfattet brugen af Lib-guide som et redskab til udvikling af elevernes informationskompetence. Man kan konkludere i forhold til casen, at Lib-guide har medieret samarbejdet mellem lærer og bibliotekar.

Hovedparten af eleverne er tilfredse med Lib-guide, men der er dog en del ankepunkter. Enkelte af eleverne havde ret hård kritik: de havde svært ved at se, hvad de skulle bruge Lib-guide til og hvad de har fået ud af forløbet. Hvis eleverne kom med ind som aktive bidragsydere til det faglige materiale, som bruges i undervisningen, kunne disse ankepunkter måske elimineres. Resultatet bliver et klart slutprodukt, og som den ene lærer sagde: Eleverne skal opleve det, de laver, som vigtigt for at være motiverede. Et klart slutprodukt, en del af motivationen, er at få et mål.

Arbejdet med casen har været et frugtbart forløb, fordi Lib-guide kan bruges som et konkret værktøj, som lærer og bibliotekar i fællesskab kan fylde indhold i; et værktøj til videndeling og mere målrettet undervisning. Det har betydet et mere fagligt intenst samarbejde, hvor læreren kommer med sin viden om faget og en forestilling om, hvad der fagligt kan komme ud af et fælles forløb og hvordan det kan tilrettelægges, og bibliotekaren kommer med sin viden om, hvordan man søger og vurderer materialer. Efter forløbet blev der lavet en reflekterende observation i form af interview og dialog, og der var meget at bygge videre på.

I drøftelsen, af hvorvidt undervisning i informationssøgning kan foregå afhængigt eller uafhængigt af fag, er det tydeligt, at udvikling af informationskompetence og opbygning af viden må kombineres. Derfor er det vigtigt, at både lærer og bibliotekar er indstillet på at indgå i dialog om undervisningen

I forhold til om platformen Lib-guide kan stå alene eller ej, er det både lærernes og bibliotekarenes oplevelse, at den skal sættes ind i en sammenhæng med god dialog, altså ikke kun e-learning, men blended learning.

En videreudvikling af en e-læringsplatform som Lib-guide kan blive et værdifuldt værktøj for de gymnasiale uddannelser.

Lib-guide skal i bedste web 2.0-ånd fungere som en platform for videndeling for gymnasiebibliotekarer og undervisere ved at give adgang til det materiale, der bliver lagt ind, og give mulighed for at bruge, redigere og videreudvikle det